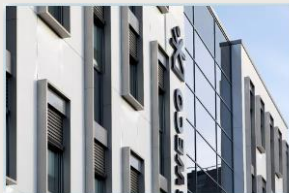

Ammoniakk (NH₃, R717) som kuldemedium i varme- pumpe- og kjøleanlegg

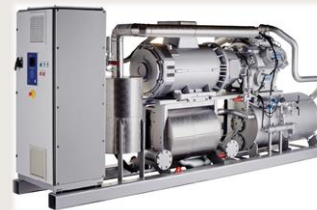

Naturlige kuldemedier - Ammoniakk

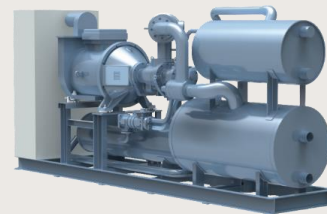
Ammoniakk er godt egnet som arbeidsmedium, og har vært brukt i en årrekke. Få tips til anskaffelse og hør erfaringer fra ulike typer anlegg.

Dato: 03.02.22, 08:30-09:30

Sted: Nettsseminar | Zoom

NH₃

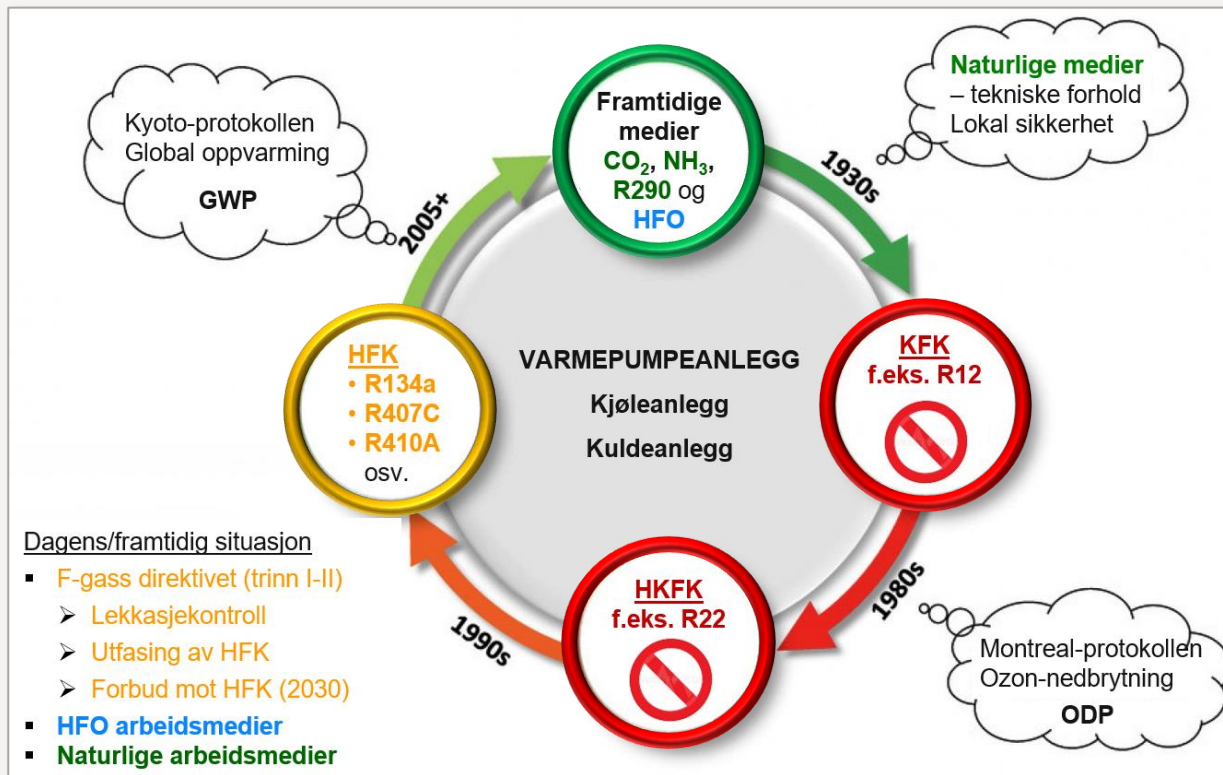

Jørn Stene, dr.ing.

Spesialist varmepumper og kjøleanlegg – COWI AS

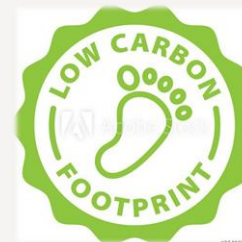
jost@cowi.com

Kuldemedier i kuldeanlegg/varmepumper – utviklingsforløp

Ammoniakk (NH₃, R717)– miljøvennlig kuldemedium

- > Finnes naturlig i jordens biosfære
 - > Vil ikke bli regulert i framtiden (jfr. EUs F-gasdirektiv)
- > Ingen skadelige nedbrytnings- eller biprodukter
 - > R134a/HFO brytes delvis ned til PFAS, HFO delvis til R23 osv.
- > Intet ozonnedbrytningspotensiale som KFK og HKFK
 - > ODP = 0
- > Ingen innvirkning på drivhuseffekten
 - > GWP = 0
- > Ammoniakk-varmepumper oppnår høy SCOP
 - > Lavt karbon-avtrykk ved drift

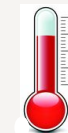
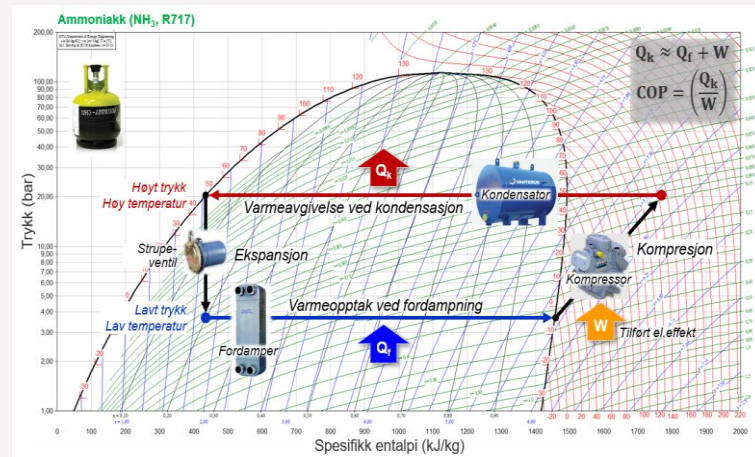
NH₃ som kuldemedium – grunnleggende egenskaper

> Termofysikalske egenskaper

- > Gir **høyere COP** enn HFK, HFO og propan
 - > Høyeste effektfaktor (COP) i teoretisk prosess
 - > Svært effektiv varmeoverføring i varmevekslere
 - > Høy kompressorvirkningsgrad
- > Moderat kompressorvolum
- > Høy trykkgasstemperatur
- > Ikke-løselig kompressorolje – oljeretursystem

> Praktiske egenskaper

- > Rørføring/beholdere i stål da ammoniakk tærer kobber/kobberlegeringer
 - > Røntgenkontrollerte sveiser for rør og beholdere pga. giftighet
- > 48-52 °C maks. utgående vanntemperatur med standard 28 bar anlegg
- > 70-80-90 °C med høytrykksutstyr/-anlegg (40, 52, 60 bar)

NH₃ som kuldemedium – sikkerhetsegenskaper (**B2L**)

- > Høyere **giftighet** (B)
 - > IDLH = 500 ppm, dødelig ved > 2500 ppm
- > Lavere brennbarhet (2L)
 - > LFL-UFL¹⁾ 15-28 vol-%, AIT²⁾ 650 °C
- > Andre egenskaper
 - > Etsende væske og irriterende gass – hud og øyne
 - > Svært **stikkende lukt** – luktgrense 5-20 ppm
 - > Enkel lekkasjevarsling
 - > **Panikkskapende**
 - > Svært giftig for vannlevende organismer (høy pH)
 - > Lettere enn luft – lett å ventilere
 - > Absorberes meget godt i vann (eksotermisk prosess)

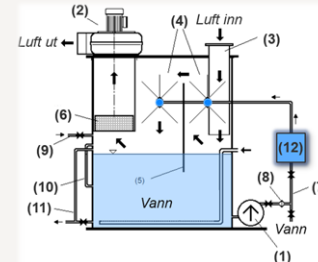
NS-EN 378:2016

NH₃ som kuldemedium – større anlegg (> ca. 200 kW)

- > Lekkasjesikre aggregater med lav spesifikk NH₃-fylling
 - > Åpne kompressorer – stempel eller skrue
 - > Plate- eller plate-mantelvarmevekslere
 - > Kompakte aggregater, kun væske/vann

- > Sikkerhetskrav jfr. **NS-EN 378:2016**, bl.a.
 - > Doble sikkerhetsventiler – til friluft eller vannskrubber
 - > Maskinrom – IE60, tett rom, rømningsveier osv.
 - > Gassdetektorer – alarmsystem (lyd-/lysalarm osv.)
 - > Uavhengig avtrekksventilasjon – sugende vifte, jethette
 - > Nødstoppbrytere, øyevaskesystem m.m.
 - > Ikke påkrevde sikkerhetstiltak
 - > Innbygging i ventilert kabinett
 - > Vannskrubber for absorpsjon av ammoniakk-gass
 - > pH-detektorer på fordamper-/kondensatorside

1. Pumpe	6. Luftfilter
2. Ventilasjonsvifte	7. Vannrør
3. Innløpskanal	8. Vannfilter
4. Absorpsjonskammer med vanddyser	9. Utløp (1)
5. Skillevegg	10. Nivåmåler
	11. Utløp (2)
	12. Ekstern kjøling

Oppsummering – ammoniakk som kuldemedium

- > Miljøvennlige og bærekraftige anlegg – ytelse > ca. 200 kW
 - > 100 % naturlig og miljøvennlig medium
 - > ODP = 0
 - > GWP = 0
 - > Ingen skadelige nedbrytnings- eller biprodukter
 - > Anlegg oppnår høy SCOP – lavt karbon fotavtrykk ved drift
 - > Meget lang levetid for aggregater – «industristandard»
- > Sikkerhetsaspekter – prosjektering av trygge anlegg
 - > Sikkerhetsegenskaper
 - > Høyere giftighet og lavere brennbarhet (**B2L**)
 - > Svært stikkende lukt selv ved lav konsentrasjon – panikkskapende
 - > Krav til sikkerhetstiltak jfr. NS-EN 378:2016 inkl. ROS-analyse
 - > Høyt sikkerhetsnivå i ammoniakk varmepumpe-/kjøleanlegg

